

Gepubliseer op:

Deur Christus Alleen

Tuisblad van dr. A.H. Bogaards

www.enigstetroos.org

Sondag 36&37

Derde Gebod

Dr AH Bogaards

Lees: Ex.3

Teks: Ex.3:14

H.K.: Sondag 36+37

Psalms: 145: 1,2+4,5+10,12

1. Inleiding.

Ons kyk vandag verder na die pad van dankbaarheid wat die HERE aan ons uitgestippel het. En die padkaart is die Bybel. Want nêrens anders leer ons die wil van die HERE as net in sy Woord alleen nie. Ons Kategismus wil u ook nie iets anders voorhou as dit nie. Immers, ons belydenis wil slegs 'n opsomming van die Skrif wees.

Deel van daardie dankbaarheidsweg is die manier waarop ons met die Naam van die HERE moet omgaan. En dan sien ons in die Woord:

1. die HERE openbaar sy Naam aan ons;
2. Hy waarsku ons vir misbruik van sy Naam; en
3. Hy wek ons op tot die regte gebruik van sy Naam.

2.1. Die HERE openbaar sy Naam aan ons.

Op 'n dag toe Moses besig was om die skape van sy skoonvader Jetro op te pas, het hy 'n wonderlike ontmoeting gehad: die Engel van die HERE het aan hom in 'n vuurvlam uit 'n brandende doringbos verskyn. Daardie Engel van die HERE was niemand anders as die Seun van God in sy Ou Testamentiese gedaante nie.

Daar by die berg Horeb openbaar Jesus Christus dan aan Moses die Naam van die HERE. Hy onthul aan sy kneg die ryk betekenis daarvan. Want van daardie Naam HERE (met hoofletters) sê Hy: dit beteken EK IS WAT EK IS.

Vir ons Westerlinge sê 'n naam nie soveel nie. Ons name sê nie iets van ons uiterlike of ons karakter nie. Miskien kom ons byname die naaste daaraan. Ons praat byvoorbeeld van Rooi Koos. Daarmee bedoel ons daardie Koos met die rooi hare. Die bynaam sê dus iets van die persoon self. Maar wat ons gewone name aan betref, is dit nie die geval nie. In die Bybel was dit egter anders. 'n Naam het iets gesê van die persoon, van sy karakter en van wat hy doen.

Dit is ook die geval met die Naam HERE. In daardie Naam sê God wat Hy vir sy kerk wil wees en wat Hy vir sy volk wil doen.

Christus self (die Engel van die HERE) verklaar dit by die brandende bos as: EK IS WAT EK IS, en: EK IS. EK IS, dit is tog 'n vreemde Naam, nie waar nie? Maar laat ek dit verklaar. Daarmee sê die HERE: Ek is aktief teenwoordig om my Woord waar te maak. Vier eeue tevore het die HERE nl. aan Abraham belowe dat Hy sy nageslag, die volk Israel, uit Egipte gaan verlos. En nou, soveel jare later, sê Hy aan Moses: sy Naam is HERE. Sy Naam is EK IS, Ek is 'n Waarmaker van my Woord. Israel sal dit nou sien: die HERE gaan hulle verlos uit die slawehuis. En daarin sal hulle ervaar: EK IS, EK IS daadwerklik teenwoordig by hulle om my beloftes aan hulle te vervul.

Kort saamgevat kan ons dus van die Naam HERE sê dat dit beteken: EK IS getrou aan my Woord. En dit geld nie alleen sy beloftewoorde nie, maar ook ook sy woorde van strafdreiging. Hy bly daarby. By elke woord van Hom. Hy is aktief teenwoordig om *al* sy woorde waar te maak.

In die Johannes-evangelie, baie, baie eeue na die geskiedenis van die brandende doringbos, sê Jesus in sy Hoëpriesterlike gebed: "Ek het u Naam geopenbaar...". Gemeente, in sy werke en sy preke het Hy die Naam van die HERE geopenbaar. Want in die ganse lewe van die Here Jesus het dit geblyk: die HERE is EK IS. EK IS aktief teenwoordig om my beloftes waar te maak en my kerk te red. Want in Jesus Christus het God immers sy volk verlos uit die slawehuis van die sonde, soos Hy alreeds aan Abraham belowe het. Samevattend: in die geskiedenis van ons Here leer ons die Naam van die HERE ken en leer ons verstaan Wie en Wat die HERE vir sy kerk wil wees.

Maar ons moet nog verder gaan: die ganse Woord, van Genesis tot Openbaring, is 'n kommentaar en 'n uitleg van die Naam van die HERE. Wil u daarom weet hoe spel 'n mens die Naam HERE? B-Y-B-E-L. BYBEL! In die Naam van die HERE is die ganse evangelie saamgevat en ook omgekeerd: in die hele Blye Boodskap word sy Naam onthul.

Miskien wonder u: waarom hierdie lang verduideliking van die betekenis van die Naam van die HERE? Maar daarmee wou ek u laat sien dat die die derde gebod nie net vir u sê: pasop dat jy die Naam van die HERE nie as vloekwoord of stopwoord gebruik nie. Dit gaan ook daarom: pasop hoe jy met die Bybel omgaan en wat jy daarmee doen in jou lewe. Gebruik jy die Woord of misbruik jy die Woord.

Ons kom dan by die tweede punt:

2.2. die HERE waarsku ons vir misbruik van sy Naam.

Die heiliging van sy Naam is vir die HERE so 'n ernstige saak, dat Hy aan hierdie gebod 'n strafdreiging toevoeg: "Want die HERE sal die een wat sy Naam ydelik gebruik, nie ongestraf laat bly nie". En dat die HERE se Naam is: EK IS, Ek is 'n Waarmaker van my Woord, dit het die HERE getoon in die geskiedenis van Levitikus 24. Want toe 'n Egiptenaar in die laer van die Israeliete die Naam van die HERE gelaster het, is hy in opdrag van die HERE gedood. Daarin sien ons dat die HERE 'n Waarmaker is van sy *hele* woord. Hy maak ook sy strafwoorde waar. En by hierdie geskiedenis sluit die Heidelbergse ook aan wanneer hy sê dat geen sonde groter is en God meer vertoorn as die lastering van sy Naam nie. Daarom het Hy ook beveel dat dit met die dood gestraf moet word.

Ek begin hierdie hoofpunt met hierdie woorde van God se strafdreiging, sodat ons met huiwering en ontsetting vervul sal wees by die hoor van die voorbeelde van die misbruik van God se Naam. Ek noem dan 'n paar:

- Ons oortree *eerstens* die derde gebod as ons God se Naam as *vloek- of stopwoord* gebruik. Dit sluit in woorde soos "jissie" en "jislaaik" wat maar vervormings van die Naam Jesus is en ook "blêdie", wat verwys na die bloed van Christus. Hoeveel word God se Naam nie ydelik gebruik in gesprekke en ook in ons letterkunde nie! Dit moet ons laat sidder as ons dink hoe ernstig God dit opneem.

- *Tweedens* die valse of sogenaamde *meineed*: om te sweer beteken om God in te roep as getuie om in te staan vir die waarheid van ons woorde. Wie daarom onder eed lieg, wil God medepligtig maak aan sy leuens. Dié maak sy Naam tot instrument in diens van die leuen. Dit is verskriklik.

- Maar ons kom ook *derdens* in stryd met die derde gebod as ons die *Bybel misbruik*. Wie 'n teks uit verband ruk om sy eie verkeerde saak daarmee te staaf of die Woord gebruik om 'n on-Bybelse politieke stelsel mee goed te praat, laster God se Naam.

Ook dwaalleer val hieronder, want hulle doen die Woord, d.w.s. die openbaring van God se Naam, geweld aan. Dit is verder tot oneer van die Naam van Christus as ons Hom nie erken as volkome Verlosser nie, maar by sy kruis nog ons goeie werke voeg. So ernstig neem die Here Jesus hierdie aantasting van sy Naam, dat Hy van die Jesus-plus-my-goeie-werke-leer in die Galasiër-brief sê: "Maar al sou ons of 'n engel uit die hemel julle 'n evangelie verkondig in stryd met die wat julle ontvang het, laat hom 'n *vervloeking* wees". Neem ons nog dwaalleer ernstig genoeg op?

- Maar *vierdens* kom die Naam van die HERE ook deur ons *lewensgedrag* in gedrang. Laat ek verduidelik. Ons hoor soms byvoorbeeld dat 'n skolier die *naam* van sy skool deur die modder gesleep het. Hy het naamlik, terwyl hy sy skoolbaadjie aangehad het, dronk op straat geloop of gevloek. Daarop was die reaksie van die mense: kyk net hoe maak die kinders van daardie skool.

Toegepas op ons: ons dra as gelowiges nie 'n bepaalde kleurbaadjie om aan te dui dat ons aan die kerk behoort nie. Maar ons dra wel iets anders: 'n naam. Ons word immers christene genoem. Ons dra dus die Naam van ons Koning en Heiland, Christus. En as ons ons dan sleg en liefdeloos gedra, sê die mense: kyk hoe maak die christene! Dit is nou hoe 'n christen, 'n volgeling van Jesus Christus maak. Deur ons optrede kom die Naam van Christus dus in gedrang en doen ons sy Naam oneer aan.

- Maar ek kom by die *vyfde* voorbeeld van misbruik van God se Naam. Dit is *stilswye en neutraliteit*.

As ek hoor dat iemand vloek of dat iemand die Skrif verdraai en ek swyg, is ek medeskuldig aan die ontering van sy Naam. En as die predikant op die preekstoel stilbly oor

dwaallere, laat hy stilswygend toe dat aan die verlossingswerk van Christus, d.w.s. aan sy Naam, tekort gedoen word. Ons moet besef: dit gaan op die kansel om meer as net om *ons* heil en ons troos. Dit gaan *bo alles* om die *eer van God se Naam*. En dit gaan daarom dat lidmate toegerus kan word om die eer van sy Naam te verdedig ook teenoor andersdenkendes.

Neutraliteit is eweneens sonde. Baie mense meen dat God se Naam nie pas op sekere terreine van die lewe nie: in die onderwys, in die sport, in die politiek, in die kuns. Daarom word sy Naam vermy en nie in daardie verband gebruik nie. Daar geld sy beginsels nie. Vir ons as Gereformeerdes is daar egter geen terrein van die lewe waar God se Naam in onbruik gelaat kan word nie.

- Die *laaste* voorbeeld wat ek hier noem, is *ongeloof*. Wat 'n oneer doen ons die Naam van die HERE nie aan deur ons kleingeloof en ons ongeloof nie. As u dink of sê: die HERE kan my nie help of verlos uit hierdie nood of daardie bekommernis nie, weet u wat doen u dan? Dan sê u eintlik: HERE, U Naam, U Woord is nie waar nie, want u noem uself nou wel EK IS, EK IS TEENWOORDIG OM MY VOLK TE HELP EN TE RED, en u openbaar uself nou wel so in u Woord, maar ek glo dit nie.

Ons kom by die derde hoofpunt:

2.3. die regte gebruik van die Naam van die HERE.

Want die tien gebooue leer ons nie alleen wat ons *nie* mag doen nie, maar ook wat ons *wel* moet doen. Ons mag nie die Naam en Woord van die HERE *mis-bruik* nie, maar ons moet dit wel *ge-bruik*.

Ons moet naamlik sy Naam *met vrees en eerbied* gebruik. Ons moet besef met Wie ons te make het en wie onself is: die HERE is die hoë en heilige God ons is klein mensies. Daarom betaam dit ons om met groot liefde en met diepe ontsag met sy Naam en sy Woord om te gaan.

Die Heidelberger noem dan drie voorbeelde waarin ons vrees en eerbied gestalte moet vind:

- *Eerstens* moet ons sy Naam *reg bely*. Bely beteken om in die openbaar vir 'n saak of vir iemand uit te kom. Dit moet ons doen in ons gesin, in die kerk en in die wêreld. Ons moet aan ons kinders en aan alle mense vertel wat 'n groot en wonderlike God ons het. En ons sal dit ook doen as ons onder die indruk is van die sy heerlike openbaring in Christus. As ons daardeur aangegryp is, kan ons nie swyg nie. Immers, waar die hart van vol is, loop die mond van oor.

Dit gaan verder ook nie om enige belydenis nie, maar ons Kategismus praat van die *regte* belydenis. Ons mag van die HERE nie sê wat ons wil nie. Ons moet alleen bely wat in die Bybel staan. Dit hou in dat ons Hom in die wêreld sal verkondig as die aller barmhartigste God, maar ook die belydenis dat Hy regverdig is en die sonde nie ongestraf laat nie. Ons moet van sy genade durf praat, maar ook van sy oordeel. Ons moet die *hele* Bybel aan mense oordra en nie net daardie dele waarvan ons hou nie. Die derde gebod gebied ons dit.

- Die *tweede* wat ons moet doen, is *bid*. Die HERE wil hê dat ons Hom moet erken as Gewer van alle dinge. En dit doen ons wanneer ons Hom vra om en dank vir geloof en liefde, maar ook om kos en gesondheid.

- *Derdens* is daar die *lofprijsing*. Hy moet in al ons woorde en werke geprys word. In ons gehoorsaamheid aan sy Woord en in ons liefde vir sy Naam word Hy geprys. Deur die sondeval het die menselewe tot 'n rou vloek geword. Maar deur die verlossing van Christus word ons lewe omvorm tot 'n lied, 'n simfonie tot eer van sy Naam.

By die lofprijsing moet ook ingesluit word ons Psalmgesang by die huisgodsdienste en in die kerk. Dit is deel van ons gehoorsaamheid aan die derde gebod: dat ons lofliedere sal laat opstyg tot sy eer. En dit spreek vanself: dit kan ons nooit traag of half-half doen nie. Ons moet dit van harte doen en met oorgawe. Maar sing ons nog by die huisaltaar en is ons gesang in die kerk iets om na te luister? Ek vra maar, want dit gaan om die derde gebod!

3. Slot.

U het aan die begin van die diens gesing:

"U Naam, o HEER, so hoog in heerlijkheid,

wil ek verhef vir ewig en altyd..."

Doen dit met u hele lewe: hier in die kerk en daarbuite, in u Psalmgesang en in u gehoorsaamheid aan die Woord. Maak sy Naam groot deur te leef uit die Woord en deur die Skrif reg te gebruik en te verdedig.

AMEN.